

Rast.

...da občutim u sebi
le eno veličast vesoljstva tihega
Rast.
(Srečka Kosovel)

UVODNIK

Čas sanj in idealov je mimo

15. januarja je minilo pet let, odkar je mednarodna skupnost priznala slovensko samostojnost, in v Trstu se že šestič lahko udeležimo t.i. Slovenija partyja, ki ga prirejajo mladi Slovenskega kulturnega kluba. Marsikdo pa dokaj skeptično ocenjuje oboje, saj se je v teh šestih letih izoblikovala država, ki v mnogočem ne odgovarja preteklim idealom.

V osrednji Sloveniji se tako širi nezadovoljstvo ob davkih, večjem številu nezaposlenih, gospodarski krizi: zdi se, da je 'po starem' bilo veliko bolje; čemu torej praznovanja ob obletnici? Zamejci in zdomci pa smo se morali sprijazniti z dejstvom, da se samostojna Slovenija ni rodila brez izvirnega greha: slovenski politični kader, ki je v glavnem neizkušen in nad katerim smo materinsko bdeli, češ varujemo nobogljeno jagnjeta pred pretkanimi volkovi, je kot samouk kmalu spoznal pravila politične igre in se danes bistveno ne razlikuje od sosedov.

Kako daleč je vse od preteklih sanj o samostojni Sloveniji, ko bi Slovenci končno le imeli svojo državo in bi lahko bili ponosni na njeno zdravo moralno držo, ki je od nekdanj značilnost našega naroda! V idealni skupnosti držav bi se sanjska Slovenija morda res udeležila, v resnici pa je postala odsev razmer, v katerih živimo, in se ubada z bolj prozaičnimi zadevami - od finančnega manevra do džungelske zunanje politike. Zato se mi zdi razumljivo razočaranje tistih, ki so o Sloveniji razmišljali predvsem kot o ščitu pred italijanskim ali drugačnim pritiskom, doživeli pa so spoznanje, da Slovenija prej gleda na svoje 'notranje' interese kot na tegobe 'zunanjega' bančništva in publicistike.

Morda pa nam ravno ta njena prikovanost na trdna (in trda) tla političnega in gospodarskega realizma nudi možnost treznega razmišljanja: dočakali smo svojo državo, ki pa ni ne boljša ne slabša od drugih; čas

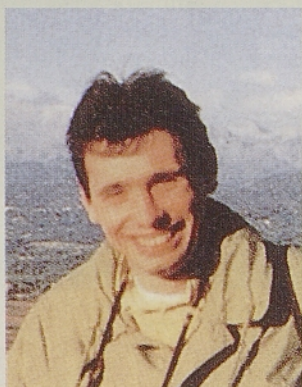
sanj in idealov o njej je mimo; pred nami se odpirajo nove možnosti: potrebujemo več samozvestnega in zavzetega truda 'delavnih ročic', čim več zaupanja v svoje zmogljivosti in čim manj pričakovanja prihoda kralja Matjaža, ki bo v našem imenu rešil vse naše težave. Zavedajmo se pomena samostojnosti: bivša Jugoslavija ni bila prototip sanjske družbe in v svoji državi lahko brez dvoma okusimo pristnejšo svobodo kot v obdobju bratstva i jedinstva z vojaškim predznakom. Zaradi tega opustimo poceni cinizem in omalovaževanje vsega, kar diši po slovenskem, naj bo to politika ali gospodarstvo. Saj s takim početjem dejansko provincialno blatimo same sebe.

Zamejci in zdomci pa moramo opraviti še dodatno delo: sprijazniti se z dejstvom, da se je sen o samostojni državi uresničil, in da se mora torej evforija umakniti treznemu preštevanju in reorganizaciji moči znotraj naših skupnosti izven meja Slovenije. To je čas novih izzivov in nove angažiranosti vsakega posameznika, ne da bi otrplo čakali na pomoč od zunaj; da bomo lahko rekli: "Vse najboljše, Slovenija. Z veseljem se bomo udeležili partyja tebi v čast, ampak se predolgo ne bomo mudili na družabnostnem obujanju spominov: doma si namreč še nismo spustili zavihanih rokavov."

Neva Zaghet

Iz uredništva

fakulteti v Trstu, kamor se je vpisal po opravljeni maturi na goriškem klasičnem liceju.

Peter, kako gledaš na sedanje stanje slovenske manjšine?

Zdi se mi, da je trenutno slovenska manjšina precej ogrožena, predvsem zato, ker še ni zaščitnega zakona, ki bi manjšini zagotavljal obstoj, a tudi ker je znotraj nje velika neenotnost. Mislim, da nismo zreli, da bi se enotno zavzeli za slovenske interese in da bi se potrudili biti aktivni za dobrobit celotne manjšinske skupnosti. Dosedanji poskusi niso namreč obrodili pričakovanih sadov, obstajajo le smešne delegacije, ki ne odražajo mišljenja stvarnosti. Treba bi bilo nekakšnega narodnega sveta, ki bi bil znotraj manjšine demokratično izvoljen in bi se zavzemal za pluralizem in interese celotne manjšine.

Kaj pa bi svetoval mladim, ki se v manjšini udeležujejo ali hočejo s svojo prisotnostjo izzvati "starejše" kroge?

Predvsem bi jim svetoval, naj bodo aktivni, naj se ne bojijo izražati svojih idej in ustvarjati drugačnih vizij, ki so sedaj zaprte in so rezultat idej, ki so nastale pred dvajsetimi leti. Treba je najti nove načine združevanja, iznajti novo kulturo, sicer se manjšina ne bo več razvijala in se bo neusmiljeno atrofizirala. Mladi so edini, ki lahko premestijo polarizacijo našega prostora, saj bo manjšina le tako zadihala in zaživela. Biti moramo nosilci ideje, da so manjšinski interesi pred vsakršno politično in ideološko opredeljenostjo. Samo mladi ljudje so lahko v pomoč manjšini, da bo prej ali slej prebredla hudo krizo, v kateri se je sedaj znašla.

David Bandelli

Božič in novo leto sta že mimo, z njima tudi počitnice, zato so se v klubu spet pričeli sobotni sestanki.

14. decembra so si klubovci ogledali film "Dogodivščine vojaka Ivana Čonkina". Film je predstavila klubovka Nadja Roncelli. Film na zabaven način prikazuje dogajanje na podeželju v Sovjetski zvezi med drugo svetovno vojno. Glavni junak je vojak Ivan Čonkin, ki straži letalo sovjetske rdeče armade, ki je pristalo na nekem polju.

Naslednjo soboto, 21. decembra, je v klubu bil na vrsti dobrodelni večer, kjer so bili v prodaji predmeti, katerih zaslužek je šel za združenje "Starši skupaj", ki je tudi organiziralo prodajo v prostorih SKK-ja. Klubovci so poleg tega še izvajali recital prvega dela romana "Male dame", ki ga izvaja starejša skupina gledališkega krožka SKK-ja. Na koncu je bila še nagradna tombola.

Po božičnih in novoletnih praznikih je gledališki krožek SKK-ja uprizoril gledališko igro "Zvezdica za očka". To je bilo v nedeljo 5. januarja v ulici Risorta, še en nastop pa je bil na vrsti 2. februarja v Škrbini, na slovenskem Krasu.

11. januarja je v klubu Ivana Šolc predavala o svojem enoletnem študiju na Norveškem. Teden kasneje, 18. januarja, pa je potekal tradicionalni Slovenija party, ki je letos proslavil peto obletnico mednarodnega priznanja Slovenije. O tem dogodku pa kaj več v naslednji številki.

Erik Sancin

"Male dame", bralna predstava, ki jo je gledališki krožek pripravil za božični dobrodelni večer (levo)... in mala predavateljica Ivana Šolc (desno).

Taizéjsko srečanje v Stuttgartu

Letos je 70.000 mladih iz cele Evrope in tudi iz drugih držav sveta preživel novoletno taizéjsko srečanje od 28. decembra do 1. januarja v Stuttgartu.

Skupina 16 mladih iz tržaške pokrajine se je pridružila romarjem iz Slovenije, ki so se odpravili na pot s kar 41 avtobusi: preko 2000 mladih je bilo na 19. evropskem mladinskem srečanju v glavnem mestu nemške zvezne dežele Baden-Württemberg.

Na romanje smo se začeli pripravljati že jeseni na srečanjih na Opčinah. Na dolgo pot, ki nas je peljala od Dutovelj (pridružili smo se namreč dutovskemu avtobusu) preko Brezij, kjer smo imeli skupno mašo, smo se odpravili 27. decembra popoldne, do cilja pa smo prispeli po nočni vožnji naslednjega dne zjutraj. V zbiralnem centru so našo tržaško skupino razdelili v dve župniji. Moja taizejska izkušnja se je spletala v mestnem predelu Heumaden, ki je bil kar precej oddaljen od centra pa tudi od sejmišča Killesberg, kjer smo se zbirali na skupnih molitvah. Med vsakodnevno vožnjo pa se nismo dolgočasili: pogovarjali smo se in prepevali. Zjutraj po pogovorih v župnijski dvorani, kjer smo se поблиže spoznali z mladimi drugih narodnosti, s farani, ki so nas gostili in njihovo župnijsko stvarnostjo, smo odhajali na kosilo in opoldansko skupno molitev na sejmišče. Zame so bila prav ta župnijska srečanja zelo doživeta; v moji skupini so bili poleg Italijanov in Poljakov, ki so navadno najbolj številni, še Francozi in ena Romunka. Domači župljan nam je orisal zgodovinsko-versko podobo Švabske, kjer so bili vse do leta 1945 večinoma prisotni evangeličani, po 2. svetovni vojni pa so se Nemci množično priselili iz vseh zgubljenih ozemelj, tako da je ta dežela danes ne samo versko, ampak tudi migracij-

Skupina mladih iz zamejstva in Slovenije na Schlossplatzu.

ska zelo mešana; poleg domačih priseljencev so se množično priselili tudi tujci. V tem predelu delujeta obe verski skupnosti; mi smo bili namreščeni v katoliški župniji sv. Tomaža Mora, preostali del tržaških udeležencev pa je bil aktiven v evangeličanski župniji. Tokrat smo bili vsi nastaljeni pri družinah, ki so izkazale vso dobro voljo in gostoljubnost, pripravljenost in razpoložljivost do gostov. Hvaležni smo jim za tako tople sprejem v njihovo sredo. Škoda le, da nismo nekoliko bolje obvladali nemščine, sicer bi bilo bivanje med njimi še veliko bolj konstruktivno. Naša družina je bila devetčlanska, starejši otroci so bili že poročeni, toda med prazniki so bili vsi doma, tako da je bilo pri nas res živo! Kljub temu pa ni manjkalo pozornosti do nas, vsakokrat, ko smo se vračali premraženi domov, nas je čakal tople čaj, da bi se lahko malo segreli. Po dolgem dnevu v mestu se nam je še posebno prilagel!

Večino dneva smo preživel na odprtem, hrano za kosilo in večerjo

smo tudi dobivali zunaj; med čakanjem smo prepevali, se zabavali in smejali: dobre volje na taizéjskem romanju nikoli ne primanjkuje. Ob tako množično obiskanih srečanjih, kakršna so taizéjska, je vrsta in gneča nekaj povsem normalnega, toda tudi to daje človeku občutek molitve. Med dnem se mladi včasih porazgubijo nekje po mestu za ogled kake drobne zanimivosti, kot je lahko srečanje s slovensko emigracijo v cerkvi sv. Konrada na nedeljo 29. decembra ob prazniku sv. Družine ali pa naslednjega dne ob prepevanju slovenskih božičnih pesmi na glavni železniški postaji, nihče pa se ne izogne skupni večerni molitvi, ki je prepletanje petja taizejskih kanonov, branja sv. Pisma in razlag posameznih odlomkov v jezikih vseh prisotnih. Tudi to daje občutek enakovrednosti in enotnosti; da si človek, mlad, tak kot vsi ostali in prav to družijo vse udeležence srečanj. Iz leta v leto se zato znova udeležujemo taizéjskih srečanj.

Magdalena Pahor

Decembra je manjšino prizadela vest o hudi finančni krizi družbe, ki izdaja Primorski dnevnik. Ob novici, da bo zato dnevnik prenehal z izhajanjem, so se v časopisju zopet pojavile polemike o odgovornosti za nastalo situacijo in o pluralizaciji dnevnika.

Kakšen dnevnik hočejo mladi

“Oh, ne! Spet polemika o Primorskem dnevniku! Kdaj bo vsega tega že enkrat konec?!”

Priznam, da tudi sama zavzdihnem, ko se vedno znova pojavljajo članki, pisma, tiskovna sporočila v zvezi s krizo PD in poskusi njene rešitve. Kako naj ne bi bili ljudje siti vsega tega, kako naj ne bi bili mladi razočarani, ko pa se polemika vleče že nekaj

let (od slovenske pomladi naprej), ko ostajajo vedno vsi na istih pozicijah in se z njih ne premaknejo niti za ped: vsaka kritična pripomba ali celo le predlog naleti na gluha ušesa in iz odgovorov izzveneva prepričanje, da je dnevnik bil vedno na pravi poti in da so vseh težav krivi le drugi. No, če so nekoč ljudje lahko verjeli upravljavcem PD in vsem, ki so v imenu dnevnika govorili, jih zdaj vendarle muči dvom, da morda ni bilo vse tako v redu, kot so jih skušali prepričati.

Ob katastrofi, ki je v zadnjem mesecu prizadela PD in ki je celotni manjšini prizadejala nepopravljivo škodo (kdo bo za to odgovarjal?!?), lahko vendarle poiščemo nekaj sreče v nesreči. Morda pa je sedaj le napočil čas, da začnemo znova, da postavimo dnevnik na nove temelje, da začnemo z nečim novim, svežim, poštenim...

Kako si mladi predstavljamo to “novo, sveže in pošteno”?!

Prvič: dnevnik naj bo od zdaj dalje res dnevnik vseh Slovencev! Vse komponente naše manjšine (ne samo politične, pač pa tudi starostne - mladi bi npr. radi več prostora in pozornosti...) naj se v njem prepoznavajo. Tu ne gre za kakšno lotizacijo ali kaj podobnega - jasno je, da se tisti, ki to očitajo drugim, sami bojijo, da bi izgubili oblast, ki jo imajo v rokah (dnevnik je namreč tako vplivno sredstvo javnega obveščanja, da drži, kdor ga upravlja in odloča o njeni uredniški politiki, vzvode oblasti v svojih rokah!). Gre npr. za to, da se profesionalnost časnikarja ne bo merila samo po tem, če je opravil italijanski časnikarski izpit, ampak tudi po tem, koliko dobro obvlada slovenščino in koliko je informiran o vsej zamejski stvarnosti o kateri bo torej poročal na primeren način: poklicni časnikarji naj bi odslej naprej sledili ne samo taborniškim občnim zborom, pač pa tudi skavtskim, objavili naj bi enako število člankov o izidu revije Mladika kot o zborniku

Pretoki, odslej naj se ne bi več zgodilo to, da na tradicionalnem Marijanskem shodu, na katerem se vsak september zbere na stotine slovenskih vernikov, poklicni časnikar PD nekoliko sramežljivo vpraša, ali se cel program odvija v slovenščini... In še bi lahko naštevati.

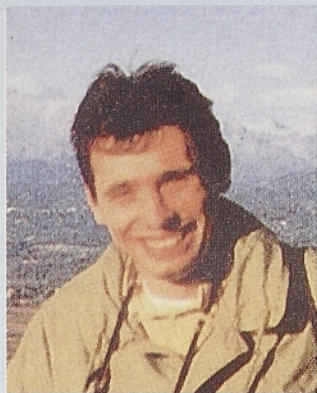
Drugič: poročanje naj bo objektivno! Problem objektivnega poročanja ostaja aktualno, čeprav je res, da je bilo v zadnjih časih bolj uravnoteženo kot pred velikimi spremembami na Vzhodu. Zavedamo se seveda, da je objektivno poročanje skoraj nemogoče. To pa zato, ker ima vsakdo svoje politično, ideološko ali kakršnokoli mnenje. In če se bo časnikar še tako trudil, bo hočeš nočeš dogodek opisal skozi lastne oči. To pomeni, da mu bo tu pa tam ušel kak poudarek, ki bi ga drugi časnikar ne dal (to pride seveda najbolj do izraza pri člankih, v katerih je predviden komentar dogodkov, npr. v uvodnikih). To velja za tiste, ki pišejo, pa tudi za tiste, ki odločajo o tem, kje bo kateri članek objavljen: na kateri strani, zgoraj, spodaj, s sliko, brez nje, z okvirčkom ali brez... Vse to vpliva na objektivnost časopisa. Kako torej doseči objektivnost pri novem dnevniku? Seveda ne samo tako, da se enako sproščeno piše o kongresu komunistične partije in o vaški procesiji! Objektivnost se lahko doseže samo tako, da je uredništvo sestavljeno iz poklicnih časnikarjev pa tudi iz sodelavcev, komentatorjev, ki zastopajo različne poglede in to v enaki meri. O uredniški politiki naj odločata glavni in odgovorni urednik, ki naj bosta zastopnika različnih miselnih smeri.

Tretjič: lastniki, upravitelji in časnikarji naj nosijo odgovornost za svoje delo! Nikoli več se ne sme zgoditi to, kar se dogaja ravno sedaj. Če se barka pokvari ali če se celo potaplja, naj za okvaro nekdo odgovarja. Vsak naj si pošteno prevzame odgovornosti, ki jih ima, in naj za te odgovarja! Izgovi kapitana in moštva barke, češ da za okvaro niso vedeli, čeprav se je barka potapljala, nas ne morejo prepričati!

Četrtrič: dnevnik naj bo slovenski! Ta “zahteva” se bo morda komu zdela odvečna, saj je logično, da mora biti dnevnik slovenski! V resnici pa ni ravno tako. V duhu tiste slavne multikulturalnosti, za katero se zadnje čase ena stran naše manjšine tako zelo ogreva, so se sedaj pojavili tudi taki predlogi, ki silijo dnevnik v nekakšno dvojezičnost. Za tak dnevnik, ki naj bi “... razširil svojo jezikovno osnovo, da bi postal dostopen tudi italijanskemu prebivalstvu, ki ne pozna slovenskega jezika” (PD, 10. jan. 97, 2. stran), se namreč zavzemajo vsi župani tržaške pokrajine, to se pravi tudi slovenski župani (in obenem vidni predstavniki naše manjšine) Tamara Blažič

na, Aleksij Križman in Boris Pangerc. Slovenščina torej ni več samo po sebi umevna.

Kako bi mladi sprejeli edini "slovenski" dnevnik v Italiji, ki bi postal dvojezičen? Nekateri (npr. tisti, ki so tudi v svoje šolsko glasilo pisali v italijanščini in se jim ni zdelo, da bi bili pri tem prikrajšani za karkoli) bi ga verjetno sprejeli z odobravanjem. Po njihovem mnenju je namreč prav, da se Slovenci urimo tudi v italijanskem jeziku. Če pa za to uporabljamo slovenske medije - prostor in denar, ki bi bil drugače odmerjen le slovenščini - nič za to! Koliko je takih, mlajših in starejših, ki so zaradi napačnega poj-

*Tako je stopil človek
slep v zaklenjeno kamrico,
ki še sam ni vedel zanjo;
in ko se je povrnil iz nje, je
videl, je bil očiščen v ko-
peli veselega spoznanja,
je bil utrjen v veri vase in v
dobroto svojega bližnjega,
je v srcu občutil in v pame-
ti premeril veliki pomen in
silno važnost dneva, ki je
senca večnosti.*

S temi besedami je naš največji pisatelj Ivan Cankar opisoval tisto skrito kamrico, v kateri vsakdo izmed nas skriva to, kar najbolj iskreno ljubi, naj bo to Mati, Domovina, Bog, oziroma Življenje, Mladost in Ljubezen.

Vsakdo nosi v svojem srcu skrito kamrico, a v današnjem svetu, ko postaja vse težje pogledati v srce, marsikdo spregleda, oziroma zavrača kopico čudovitih darov, ki jih lahko v svojem življenju okuša. V tem oziru je vloga družine izredno pomembna, da določenih darov ne zapraviš, osebni krog prijateljev ti lahko pomaga, da nove darove pridobivaš, širše kulturno okolje pa ti omogoča, da nekatere darove odkrivaš, oblikuješ in jih ohranjaš.

Če je torej res, da kulturni prostor ustvarjajo ljudje, ki med sabo komunicirajo, je vloga medijev v tem oziru nedvomno bistvenega pomena. Prav zaradi tega je v modernem svetu izredno aktualna debata o medijih. Čeprav si strokovnjaki niso enotni o vlogi, ki jo javna občila odigravajo v oblikovanju oziroma sooblikovanju kulturnega prostora, se vsi strinjajo z dejstvom, da medijski vpliv postaja vse bolj prodoren.

Tudi v našem zamejskem prostoru je debata o javnih občilih zelo vroča, a se žal omejuje le na politične aspekte njihovega pisanja. Vprašanje o skupnem cilju slovenskega tiska v Italiji ostaja nedvomno v ozadju. Ko je pred nekaj meseci slovenski program Rai pripravil neke vrste predstavitev slovenskega tiska v Italiji, so uredniki predstavili svoje časopise, odgovorili na zastavljena vprašanja in bežno nakazali smernice za v naprej. Soočanje je bilo sicer v nekaterih trenutkih zelo napeto, a problematika o programskem razvoju našega tiska in o funkciji, ki jo namerava odigrati v naslednjih letih, sploh ni prišla do izraza. Slišali smo le dokaj klavirno izjavo glavnega urednika Primorskega dnevnika, ki je vlogo časopisa zreduciral na čisto lingvistično raven, češ da dnevnik, s tem da poroča o vsakodnevnih dogodkih v slovenskem jeziku, omogoča

movanja "odprtosti" izgubili občutek za narodnostno vprašanje in nevarnost asimilacije, ne vemo. Vemo pa, da je kljub vsemu še veliko takih, ki mislijo, da je izjava županov pravi škandal. Veliko je takih, ki sicer iščejo priložnosti za stike z italijanskimi someščani, ki so vedno bolj pripravljeni, da nam prisluhnejo in željni, da nas spoznajo, vendar pa delajo to preko drugih kanalov in mislijo, da bi se za to ne smelo žrtvovati tako pomembne ustanove za manjšino, kot je dnevnik!

Breda Susič

manjšini, da ohranja in razvija slovenščino tudi na tej lingvistični ravni.

Nič čudnega torej, če smo danes priča svojevrstnim pobudam, kot je bila npr. izjava županov vseh občin tržaške pokrajine, (med njimi tudi tri Slovenci) v podporo Primorskemu dnevniku. Šest demokratično izvoljenih predstavnikov slovenskega in italijanskega prebivalstva v tržaški pokrajini izraža namreč željo, da bi časopis "razširil svojo jezikovno osnovo, da bi postal dostopen tudi italijanskemu prebivalstvu, ki ne pozna slovenskega jezika." Izjava izpostavlja sicer kočljiv problem komunikacije med slovensko manjšino in italijansko večino, ki bi ga že zdavnaj morali rešiti, a njihov predlog je dokaj naiven. Tržaški župani bi radi namreč spremenili edini slovenski dnevnik v Italiji v dvojezičen dnevnik in tako podčrtali njegovo vlogo mostu med slovenskim in italijanskim kulturnim prostorom. Predlog, ki bi se sicer na prvi pogled zdel plemenit korak na poti večje kulturne odprtosti, se pa na čisto vsebinski in praktični plati izkaže za dokaj bednega. Sprašujem se namreč, kakšne vrste most je lahko časopis s popolnoma slovenskim uredništvom, ki piše ali prevaja v italijanščino. Če namreč do dialoga ne pride že pri ustvarjanju časopisa, bo prav gotovo vsebina s tega stališča jalova. Zato, če si tržaški župani res prizadevajo, da bi v medijskem prostoru zgradili most med narodom, naj raje podprejo ustanovitev novega časopisa (npr. tednika) z mešano redakcijo, slovenski dnevnik pa naj pustijo pri miru.

Pri vsem tem pa je zaskrbljujoče dejstvo, da so kar trije slovenski župani podpisali tako izjavo. Njihova poteza kaže, da določeni zamejski politični krogi sploh ne dojemajo prvenstvene funkcije slovenskega dnevnika in na splošno vsega slovenskega tiska v Italiji. Tisk naj bi namreč ustvarjal in izoblikoval manjšinski prostor, povezoval slovenske ljudi, razmišljal in sooblikoval našo kulturno identiteto. V tem oziru bo breme, ki ga bodo slovenski mediji v bodočnosti nosili, neverjetno večje od današnjega, saj v situaciji, ko nas zob asimilacije hudo načenja in se slovenski manjšini vse bolj oza osnovni prostor (delavna mesta, ozemeljska celovitost), bi lahko prav javna občila (upoštevajmo tudi slovensko zamejsko televizijo) ustvarjala nove slovensko govoreče ambiente, večala naš življenjski prostor, odigrala tisto bistveno povezovalno funkcijo med ljudmi v zamejstvu.

Peter Černic

Teroristi? Ne, borci za svobodo!

Skoraj dva meseca bo, kar so gverilci marksističnega gibanja "Tupac Amaru" v središču pozornosti svetovnih obveščevalnih medijev. Gverilci Revolucionarnega gibanja Tupac Amaru (MRTA - Movimiento revolucionario Tupac Amaru) so namreč 17. decembra 1996 napadli japonsko ambasado v perujski prestolnici Lima in jo zasedli, s tem pa zadržali skoraj petsto talcev. Danes jih je v njihovih rokah še 74, ki so predvsem perujski ministri, veleposestniki in tuji diplomati. Akcija gibanja Tupac Amaru je namreč odjeknila po celem svetu in tuje države, predvsem Japonska, so v skrbeh.

Pogajanja s perujskim predsednikom Albertom Fujimorijem in njegovo vlado so popolnoma nezadostna, saj Fujimori ne namerava spustiti približno 500 gverilcev gibanja Tupac Amaru, ki so zaprti v perujskih zaporih. Pogajanja so zašla na mrtvo točko, kajti gverilcem se sploh ne mudi, poleg tega pa so po ugledu že zdaleč prehiteli Fujimorija in njegovo vlado.

Zakaj pa je prišlo do tega?

Alberto Fujimori je bil izvoljen leta 1990 in takoj je pričel s svojo zatiralško politiko. Gverilci so ga obtožili, da je policija v mnogih proti-komunističnih akcijah kršila zakone o človekovih pravicah, in, kar je tudi res, da je

po zaporih zaprtih mnogo nedolžnih ljudi, ker so bili osumljeni, da sodelujejo z gverilci Tupac Amaru. Poleg tega pa, odkar je Fujimori prišel na oblast, je še mnogo prebivalcev obubožalo. Zakaj pa so gverilci izbrali prav japonsko ambasado? Odgovor je preprost: Japonska namreč goji mnogo zanimanja do Peruja, kajti mnogo investira v perujskih družbah, s tem pa je naknadno poslabšala že zelo slabo stanje perujskega proletariata. Še en razlog je v tem, da je Fujimori japonskega porekla. Japonska manjšina je v Peruju najmočnejša manjšina za Brazilci in tam se Japonci ukvarjajo predvsem z bančništvom in uradnim delom.

Po časopisih in televizijskih dnevnikih pa je bilo večkrat slišati izraz "Teroristi Tupac Amaru" ali kaj podobnega. To je povsem zgrešeno, kajti Tupac Amaru niso teroristi, ampak gverilci. Med besedama terorist in gverilec je izredno velika razlika. Poleg tega pa jih perujski reveži, ki znašajo 94,8% perujskega prebivalstva, označujejo za "borce za svobodo", kar je pač res, saj je zgrešeno reči, da je Fujimori predsednik, ker je v resnici diktator. Fujimori je namreč leta 1992 razpustil parlament in preklical ustavne svoboščine. Njegovo geslo "delo, poštenje in tehnologija" je namreč prevaralo volilce, in mnogi pravijo, da je njegovo geslo "teror, pokoli in pripiranje nedolžnih".

Treba bo počakati na odgovor vojske, ki je v Južni Ameriki poseben družbeni razred. Vsekakor pa so se pogajanja zavlekla in talci so novinarjem, ki so prelisičili policijo in vstopili na zasedeno japonsko ambasado, povedali da gverilci z njimi ravna jo dobro in omikano.

Kdo pa je bil Tupac Amaru, po katerem so si gverilci nadeli ime? Tupac Amaru je bil prvi človek, ki se je uprl Špancem v Južni Ameriki in je bil indijskega porekla. Tako kot se je on uprl Špancem, se je po njem imenovano gibanje uprlo diktaturi, ameriškemu in skoraj "nenamernemu" japonskemu imperializmu.

Erik Sancin

Beli mušketir

Ker lahko v zimskem času vneto sledimo smučarskim tekmam, sem si tokrat izbrala delo, ki nas bo s svojim smučarskim dogajanjem popeljalo na zimsko smučišča v Kranjski gori. Avtor Ivan Sivec je delo izoblikoval po navdihu izrednih uspehov, ki jih slovenska smučarska reprezentanca dosega v zadnjih letih. Sam Tone Vogrinec, trener reprezentance pravi: "To ni samo knjiga o slovenskih olimpijskih medaljah - Franku, Svetovi, Korenovi in Dovžanovi - ampak o vseh alpskih smučarjih z Bojanom Križajem in Juretom Koširjem na čelu. Pisatelj presenetljivo dobro pozna zakulisje svetovne smučarije, zato Beli mušketir ni navadna detektivska zgodba".

In res, delo ni navadna detektivka, ampak je nekaj več. Prizorišče dogajanja so XX. olimpijske igre naslednjega tisočletja ob tromeji med Avstrijo, Slovenijo in Italijo. V središču dogajanja srečamo Uroša Poljanška, novinarja za posebne naloge, ki spremlja tekme, ob tem pa se nehoče znajde v krogu nenavadnih skrivnosti, ki jih temeljito poglablja in skuša rešiti. Poleg novinarja nastopajo seveda še smučarski asi, z Juretom Koširjem na čelu. Jure sicer v tem delu že zaključuje svojo kariero, saj se na koncu slalomske tekme poslavlja od belega športa, deležen navdušenega aplavza, kajti bil je "najboljši smučar na tem malem koščku pod Alpami". Za seboj pa ima Jure vrednega naslednika, to je Tom Šlebir, ki je pravzaprav pravi glavni junak zgodbe. Okoli njega se prepletajo najrazličnejše skrivnosti, od ugrabitve do skrivnostnih klicev, od nerazumljivih radijskih poročil do skrivnosti posebnih smučk MR. Smučarska kariera Toma Šlebirja je močno ogrožena, ker pa je Tom novi slovenski smučarski as, naslednik Bojana Križaja in Jureta Koširja, mora vse težave premostiti. Sicer je zaključek nekoliko nenavaden, morda celo presenetljiv, o čemer pa boste lahko presojali le sami.

Ivan Sivec je ustvaril zelo privlačno, a obenem prijetno delo, ki v bralca vzbudi zanimanje ne samo do branja, temveč tudi do resničnega dogajanja in ga navduši za izredne uspehe, ki jih naši smučarji dosegajo v svetovnem merilu na številnih smučarskih progah.

Jadranka Cergol

RAST, mladinska priloga Mladike,
34133 Trst, ulica Donizetti 3
Pripravlja uredniški odbor mladih.

Pri tej številki so sodelovali:
Neva Zaghet, David Bandelli,
Erik Sancin, Magdalena Pahor,
Breda Susič, Peter Černic,
Jadranka Cergol, Nadja Roncelli
in Jan Prinčič.

Številko je uredila Nadja Roncelli.

Trst, februar 1997

Tisk Graphart
Drev. G. D'Annunzio 27/E,
Tel. 040/772151

Extreme Measures

Med najuspešnejše televizijske izdelke iz zadnjih let je nedvomno treba uvrstiti nanizanko E.R., ki jo že v drugo leto predvajajo na drugem državnem televizijskem kanalu. Če ste o zadevi E.R. še nevešči, naj povem, da je to naslov serije krajših televizijskih filmov, ki pripovedujejo o dogajanju na oddelku prve pomoči v neki ameriški bolnici. Nanizanka, katere scenarij je sestavil Michael Chrichton s pomočjo Stevena Spielberga (to sta scenarist in režiser uspešnice Jurassic Park) je v Ameriki in v Evropi dosegla enkratno popularnost.

Uspešnost tega izvirnega televizijskega poskusa je, zglada, povod, ki je pripeljal režiserja Michaela Apteda do tega, da je izbral za snov svojega zadnjega thrillerja Extreme Measures dogajanje na oddelku prve pomoči neke newyorške bolnišnice. Na tem oddelku uspešno deluje mlad, a pripravljen zdravnik Guy Luthan, ki bi se v bodoče rad izpopolnil na nevrološkem področju. Nekega mrzlega večera dobi Guy pod svoje roke izjemnega pacienta: premrazeni bolnik kaže na desetine različnih simptomov, katerim Guy ne najde ne vzroka ne primerne zdravila. Po krajši, a mučni agoniji bolnik nepričakovano umre. V naslednjih dneh prihaja Guy znova in znova v stik z različnimi pacienti, ki jih mora reševati iz življenjsko nevarnih stanj, vendar ne more pozabiti primera bolnika, ki je umrl brez razloga. Medicinska in osebna radovednost ga spravita na iskanje podatkov o neznanem bolniku. Poizvedovanje pa mu ne prinese takojšnjih odkritij, ker najde na svoji poti veliko ovir: truplo pacienta je na primer skrivnostno izginilo, rezultati opravljene obdukcije pa so preveč splošni, da bi mu razodeli kaj pomenljivega. Končno in čisto na ključno pa Guy zve za pravo identi-

Na sliki scena iz filma.

teto skrivnostnega bolnika: bil je klošar in živel je sam. Med tem preverjanjem podatkov Luthan odkrije še, da so v New Yorku tudi drugi klošarji, ki dolgujejo socialni službi plačilo določenih krvnih pregledov in za katerimi se je zgubila vsaka sled. Guy je končno na pravi poti: skrivnostno smrt svojega pacienta lahko uokvirji v širše dogajanje, vendar prav v tem srečnem trenutku dobi hud udarec: policisti najdejo namreč v njegovem stanovanju večjo količino mamil. Po tem nesrečnem prijetlaju čaka Guya pogojna prostost in izguba možnosti opravljanja zdravniškega poklica. Fant je dobesedno na psu, vendar prav zdaj se lahko popolnoma prepusti razčiščenju vznemirljive situacije, v kateri se je znašel. Njegovo iskanje resnice ga pripelje v stik s slavnim nevrologom Lawrenceom Myrickom. Ugledni zdravnik se že veliko let, sicer tajno, posveča študiju možnosti obnove in rasti prizadetih živčnih celic. Genetski poskusi, ki jih Myrick opravlja v svojem zdravniškem centru pa presegajo meje etičnega, ker segajo v eksperimentiranje na živih ljudeh. Odkritje tega nečloveškega eksperimentiranja in razkrinkanje tega delovanja celi javnosti dovolita Guyu, da

se ponovno vrne k svojemu staremu življenju.

Zdaj pa še beseda o igralcih, ki nastopajo v tem filmu, ki so že uveljavljene zvezde. Mladega, a bojevitega Guya podaja šarmantni angleški igralec z aristokratskim videzom, Hugh Grant; krutega doktorja Myricka pa starejši Gene Hackman. Poleg te dvojice je treba omeniti še igralko Saro-Jessico Parker, ki nastopa v vlogi bolničarke in Guyeve pomočnice.

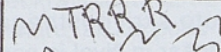
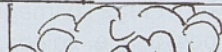
V tem filmu se je Hugh Grant preizkusil v zanj novi filmski zvrsti, thrillerju namreč. Njegovo igranje je bilo umirjeno in elegantno kot vsakič doslej, scenarij filma pa ga je tokrat vnesel v središče dramatične in sicer napete zgodbe, ki pa postane v določenem momentu predvidljiva in kateri ne uspe obdržati začetne napetosti in vznemirljivosti. Končni del filma zato delno zgubi svoj realizem in postaja kratkomalo utopističen.

Ob koncu še zanimivost. Film je producirala ameriška hiša Simiam Film, katere ustanovitelja sta sam Hugh Grant in njegova prav tako znana zaročenka, igralka Elizabeth Hurley.

Nadja Roncelli

[illegible]

IN SEDAJ? ABDUKTION?
UGRABILI ME BODO, SECIRALI,
POSKUSALI AŽ VSE
IŠČRAŽIČNEJE KENIKALIZJE,
ŽJALI ZMRZOVALI, REZJALI,
PIKALI, LUKOVALI, ŠČIPALI,
SEKALI, ŽAGALI, ŠIVALI...
... IN MORDA ŠE
HUIŠE!

Rast.